

Motion till riksdagen 2024/25:1466

av Tobias Andersson m.fl. (SD)

En handelspolitik för tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver göras en konkurrensöversyn och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för icke snedvridande konkurrens nationellt och globalt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den inre marknaden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utvärdering bör göras gällande svenska sektorers långsiktiga importbehov och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka svenska exportmöjligheter gällande produkter högt upp i värdekedjan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera ett industri- och exportfrämjande program för techsektorn och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelsavtal i första hand ska prioritera en real tillväxt för den svenska ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka icke-tariffära handelshinder i handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkorporera återtagsklausuler i handelsavtalen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handelsavtal mellan EU och USA och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ratificering av Mercosuravtalet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för EU-samarbetet verka för frihandelsavtal med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramarna för multilaterala samarbeten ska stå upp mot den kinesiska regimen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda konsekvensen av kinesiska, iranska och ryska direktinvesteringar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s investeringsavtal med Kina och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även fortsatt måste verka för goda handelsrelationer med Storbritannien, oaktat dess relation till EU, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att Kina inte ska ha orättvisa fördelar inom WTO-systemet och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att WTO:s relation till näringslivet stärks och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistå svenska företag i deras medverkan i upphandlingar inom FN och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur framtida regional exportrådgivning ska kunna upphandlas av fristående aktörer och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell samordning av medel avsedda för exportfrämjande med andra statliga insatser och tillkännager detta för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Business Swedens verksamhet kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Sverige kan identifiera och undanröja gränshinderproblem i Norden och tillkännager detta för regeringen.

Handel

Vi har en positiv syn på en fri och öppen handel med varor och tjänster. Handeln minskar protektionism samt förmedlar kontakter och kompetens mellan länder och världsdelar. Den globala handeln är därmed en stor bidragande faktor till både ökat välstånd och minskad fattigdom.

Vi menar att goda handelsrelationer och konkurrensneutrala multilaterala handelsavtal är av största vikt. Detta gynnar bland annat den svenska industrin och deras handelspartners som tillsammans står för ungefär en femtedel av vår BNP och tre fjärdedelar av exporten samt sysselsätter direkt eller indirekt omkring en miljon personer och är därmed ryggraden i den svenska ekonomin.

Konkurrensöversyn

Svensk konkurrenskraft ska stärkas genom en ökad handel. Målet är att öka marknadsandelarna, tillväxten och vinstmarginalerna för svenska bolag och att detta sker i reella termer med jämförbara länder. Det finns dock ett behov av ytterligare faktorer gällande konkurrens.

En total konkurrensöversyn behövs och därmed en genomgång av dessa så kallade konkurrensfaktorer. Det är marknadens uppgift att se över de egna sektorernas konkurrenskraft; politiken ska inte detaljstyra på minsta möjliga nivå. Vi ser dock behovet av ytterligare faktorer och en övergripande konkurrensöversyn gällande större mätområden i sin helhet, inte minst i de fall svenska företag drabbas av onödiga konkurrensnackdelar till följd av politiska beslut.

Den globala konkurrensen

Sverige som nation måste hela tiden utveckla rätt förutsättningar för att vara ett attraktivt land för företagande. Vi vill verka för sund handel och därmed motsätter vi

oss snedvridande konkurrensregler, både nationellt och globalt. Sett i ett nationellt perspektiv kan det handla om att säkerställa att det inte återfinns onödiga straffskatter, regler eller avgifter som i en omotiverad utsträckning, sett till de faktiska positiva effekterna, hämmar svensk konkurrenskraft globalt. Då handlar det om en utförlig konsekvensutredning vid ny lagstiftning, ett effektivt regelförenklingsarbete, en grundprincip om att eftersträva miniminivå vid implementering av EU-direktiv och i allmänhet en översyn av övriga skatter, avgifter och byråkrati.

Ur ett globalt perspektiv ska exempelvis inte stora exportnationer och ekonomiskt tunga nationer agera protektionistiskt och ge marknadsstöd och snedvridande subventioner till sin egen industri. I de fall det uppmärksammas bör regeringen påtala problemen med det för att alltid eftersträva en rättvis global handel. Mot denna bakgrund beklagar vi den utveckling som skett i närtid med såväl amerikanska Inflation Reduction Act som EU:s försök till matchning.

Frihandel

Vi är i grunden positiva till frihandel samt bilaterala och multilaterala handelsavtal i sin helhet. Vi anser att Sverige inom såväl EU som internationella forum, såsom WTO, ska verka för en öppen och fri handel och för att motverka protektionism. Få saker skulle skada vår ekonomi mer än om vi och våra handelspartners skulle börja begränsa eller på andra sätt förhindra eller fördyra internationell handel. Sverige bör föra en frihandelsvänlig linje både som enskild nation och inom Europeiska unionen. Sveriges EU-medlemskap innebär att EU har exklusiv befogenhet att stifta handelsavtal som Sverige är bundet till, vilket i sin tur godkänns av respektive medlemsland.

Genom medlemskapet i EU har Sverige tillgång till den inre marknaden vilket gagnar Sverige som exportnation. Sverigedemokraterna ser värdet i en välfungerande inre marknad med förutsägbara och rättvisa regler. Synergieffekterna av en strömlinjeformad marknad ska dock alltid vägas mot riskerna med en alltför byråkratiserad inre marknad då det riskerar att innebära onödigt kostnadsdrivande regelkrångel för svenska företag. Vi motsätter oss också de marknads- och handelsfientliga tendenser som på senare tid blossat upp inom EU med förslag likt The Green Deal Industrial Plan.

Import

Vi ser positivt på import och dess betydelse för den svenska konkurrenskraften givet Sveriges roll högt upp i de globala värdekedjorna. Allt fler produkter innehåller delar som produceras någon annanstans i världen och de värdekedjor detta genererar är naturliga och i viss mån positiva, även om geografisk närhet till sina handelspartners kan innebära ett mervärde i sig.

Svenska företag får ta del av en global marknad med en ökad variation av produkter, genom detta ökar konkurrenskraften på inhemsk produktion och därmed gynnas även exporten. Dock anser vi att importbehovet behöver utvärderas på lång sikt. Politisk instabilitet eller påtryckningar i exporterande nationer, länders monopolställningar på vissa produkter eller naturliga orsaker kan förändra den globala handelsmarknaden. En långsiktig utvärdering bör göras gällande svenska sektorer långsiktiga importbehov och stärka den svenska produktionen av produkter med betydelse högt upp i de globala värdekedjorna.

Export

Utsikterna för svensk konkurrenskraft ser positiva ut och avsikten är att fortsatt stärka de svenska exportmöjligheterna genom goda handelsrelationer och världsledande produkter och tjänster, högt upp i värdekedjan. Vår vision är att fortsätta utvecklingen genom att förädla de redan befintliga nationella konkurrensfördelarna och därmed stärka Sveriges marknadsandelar samt att ta del av nya och växande tillväxtregioner världen över. Vi ser att detta gynnar hela den nationella företagskedjan i form av små enskilda underleverantörer till större kluster av bolagssamarbeten, så kallad dual companionship.

Export inom techbranschen

Vi välkomnar att regeringen gett Digitaliseringsrådet nytt mandat och att densamma ska bidra till utvecklingen av regeringens strategiska arbete på digitaliseringsområdet. Att sälja varor och tjänster till andra länder är centralt för Sveriges ekonomi och för att vara konkurrenskraftiga är vi starkt beroende av att finnas i framkanten av den teknologiska utvecklingen. Regeringen bör med anledning av detta arbeta med ett program för att främja export inom techbranschen. Programmet bör fokusera på att skapa samarbeten och plattformar för innovation och utveckling av nya tjänster.

Handelsavtal

Även om frihandel gagnar Sverige på det stora hela bör vi alltid verka för att svenska intressen värnas i högsta möjliga utsträckning. Detta kan göras genom att till exempel försöka inkorporera sådant som stärker svenska komparativa fördelar i avtalen. Det finns även ett flertal sektorer inom vilka vi är mer eller mindre världsledande, varpå Sverige under förhandlingarna aktivt måste ta ställning för dessa. För att ytterligare värde ska skapas som en följd av framtida frihandelsavtal bör tillväxtländer och större ekonomier prioriteras. Sverige ska vara en tydlig röst inom EU för det fortsatta arbetet med ytterligare bilaterala, och multilaterala, frihandelsavtal. Utöver frihandelsavtalens konventionella ekonomiska fördelar innebär det även en försäkring i händelse av ett fullskaligt handelskrig. Vidare bör Sverige förtydliga vikten av att fokus vid framtida förhandlingar bör ligga vid att motverka icke-tariffära handelshinder, detta eftersom det är mer än tullavgifter och skatter som avgör de potentiella fördelarna med ett frihandelsavtal. Extra viktigt blir det vid frihandelsavtal med avancerade länder då tullarna ofta redan är låga genom WTO.

Sociala krav i handelsavtal

I samband med att EU knyter fler frihandelsavtal bör vi också verka för att bidra till ländernas arbete med miljö, demokrati och jämställdhet. På det sättet kan unionen stärka både handel och demokratisering – samtidigt som biståndsarbetet i motsvarande grad kan begränsas. Handel har dock ett eget värde och bidrar inte sällan till detta i sig självt då tillväxt ofta bidrar till välstånd och i förlängningen demokratisering varför sociala krav snarare bör ses som eventuella bonusar än ultimata krav. Krav bör också alltid ställas på att stater ska ta emot sina egna medborgare i förekommande fall, detta genom att inkorporera återtagsklausuler i handelsavtalen.

Handelsavtalet mellan EU och USA

Handelsrelationerna mellan EU och USA utgör en ständigt aktuell fråga. TTIP diskussionerna är glömda och fokus ligger snarare på det statsstödsrace som nu pågår. Vår generella ingång är att det är någonting dåligt och hade hellre sett utökad handel och i förlängningen ett handelsavtal mellan EU och USA. Det skulle stärka den svenska ekonomin genom borttagandet av både tariffära samt befintliga icke-tariffära handelshinder men även genom att förebygga tillkomsten av nya handelshinder och minska statsstöden. I första hand bör de områden som har störst möjlighet till regelsamarbete ses över, framför att försöka hitta gemensamma nämnare för alla

sektorer. Dessutom behövs en förståelse för att vissa regelverk är svåra att samköra på grund av olika myndighetsstrukturer samt olika produktregelverk. Ett initialt grundläggande handelsavtal innehållandes de lägst hängande frukterna på området vore önskvärt för att allt eftersom bygga vidare på det och inkludera fler områden och detaljer.

Handelsavtalet med Mercosur

Mercosur, sydliga gemensamma marknaden, utgör genom sin tullunion och dess associerade medlemmar ett av världens största handelsblock. Trots att denna marknad idag är förknippad med diverse tariffära och icke-tariffära handelshinder är det likväl en viktig handelspartner för Sverige och EU. Genom det så kallade Mercosuravtalet kan förutsättningar skapas för att den gemensamma handeln ska nå nya nivåer, och bidra till skapandet av utökat välbefinnande inom båda regionerna. Rundorna kring avtalet har dock varit kantade av kritik och det är ännu inte ratificerat. Regeringen bör fortsätta verka för en ratificering, eller omtagning, av avtalet trots Frankrikes kapitulation.

Handelsavtal med Taiwan

Republiken Kina (Taiwan) är som bekant en välmående demokrati med nästan 24 miljoner invånare och delar en lång rad centrala värderingar med Sverige och västvärlden. Trots detta åsidosätts Taiwan återkommande inom det internationella samfundet, inte sällan som en konsekvens av Kinas agerande. EU utgör redan idag en viktig handelspartner för Taiwan men ett frihandelsavtal skulle möjliggöra ytterligare tillväxt i båda regionerna. Regeringen bör därför verka för att EU upprättar ett frihandelsavtal med Taiwan.

Kina

Sverigedemokraterna har genomgående motsatt sig Kinas inrikespolitik, aggressiva diplomati och generella agerande inom multilaterala organisationer. I en separat motion redogör partiet i detalj för synen på Kina, men även rent handelsrelaterat återfinns behov av åtgärder. Kina och kinesiska bolag har med sina stora ekonomiska muskler tillskansat sig stort inflytande och goda utpressningsmöjligheter runt om i världen, inte minst i övriga Asien och Afrika men även i Europa och Sverige. Detta har i Sverige synliggjorts genom hot om, och faktiska ekonomiska, repressalier för Sverige och svenska bolag som en konsekvens av legitim och korrekt kritik av regimen och dess

agerande. Kinas ekonomiska hållhake på omvärlden växer i takt med landets tillväxt och utspridning, inte minst genom ”Belt and Road”-initiativet – samtidigt som de gynnas på felaktiga grunder inom Världshandelsorganisationen. Sverige har inte klarat sig undan detta, Totalförsvarets forskningsinstitut har identifierat 65 svenska känsliga bolag med kinesiska ägare.

Samtidigt bedriver Kina cyberspionage för att främja sina ekonomiska och militära intressen, något Säpo menar på har ökat i Sverige de senaste åren. För att kunna stävja denna utveckling och värna svenska intressen har vi pekat på vikten av att ett system för granskning av utländska direktinvesteringar införs. Riksdagen har också sagt ja till ett lagförslag för att säkra granskningen av utländska direktinvesteringar och Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har fått uppdraget som kontaktpunkt för detta arbete av regeringen. EU:s tilltänkta investeringsavtal med Kina (Comprehensive Agreement on Investment, CAI) bör ses i ljuset av den kritik mot regimen som ovan framförts. Det är inte oproblemiskt att under naiva omständigheter sluta avtal med en part som återkommande bryter mot tidigare avtal de ingått. Tajningen av avtalet kan inte annat än ses som dålig givet de rapporter som i närtid kommit om hur regimen förtrycker av den egna befolkningen, inte minst minoriteter, har tilltagit. Mot bakgrund av detta krävs att regeringen verkar för att Kina, efter en potentiell ratificering, upprätthåller sin del av avtalet och att europeiska intressen värnas.

Ryssland

Under 2021 inledde Ryssland en militär uppbyggnad vid gränsen mot östra Ukraina och den 24 februari 2022 inledde Ryssland en förnyad och storskalig invasion av Ukraina. Sverige och EU-länderna har vid upprepade tillfällen krävt att Ryssland omedelbart upphör med den militära aggressionen, villkorslöst drar tillbaka samtliga militära styrkor från Ukraina och fullt ut respekterar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende. Trots detta har Ryssland trappat upp kriget, begått folkrättsbrott och olagligt ytterligare annekterat betydande delar av Ukraina. Som svar på invasionen, utvecklingen och inte minst angreppen mot civilbefolkningen i Ukraina har EU-länderna stegvis utökat sanktionerna mot enskilda personer i Ryssland, infört ekonomiska sanktioner mot vissa sektorer och infört en rad andra åtgärder. Vi står bakom detta och uppmanar regeringen att gemensamt med EU och andra aktörer att införa ytterligare sanktioner mot Ryssland. Sverige har på många olika sätt verkat för att stötta Ukraina i detta svåra läge. Bland det viktigaste stödet Ukraina kan få både nu,

men framförallt under uppbyggnadsfasen efter kriget, är handel med omvärlden. Det finns många svenska bolag som har den erfarenhet och kompetens som krävs för att bistå med allt från insatsvaror till storskalig infrastrukturbyggnation.

Iran

Iran har en lång dokumenterad historia av allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter, inklusive undertryckande av yttrandefrihet, förtryck av minoriteter och utbredd användning av dödsstraff, ofta för politiska brott. Som ett land som värnar om mänskliga rättigheter och demokrati bör Sverige inte på något sätt stödja en regim som systematiskt bryter mot dessa grundläggande principer. Iran är dessutom starkt förknippat med hotfullt agerande i form av bland annat väpnad aggression och utvecklande av massförstörelsevapen samt stöd till terrorism, vilket skapar instabilitet i Mellanöstern och utgör ett direkt hot mot internationell säkerhet. Svensk handel med Iran kan indirekt bidra till att finansiera och stödja den iranska statens uppbyggnad av militär förmåga inklusive massförstörelsevapen samt stöd till terroristgrupper, något som är oförenligt med Sveriges åtaganden att bekämpa terrorism och främja global stabilitet. Vidare har FN, EU och andra internationella aktörer infört sanktioner mot Iran som svar på dess kränkningar av mänskliga rättigheter, stöd till terrorism och massförstörelsevapenprogram. Handel med Iran skulle riskera att underminera dessa sanktioner och därmed försvaga internationella ansträngningar för att tvinga Iran att förändra sin politik.

Brexit och dess konsekvenser

I juni 2016 förändrades synsättet på det europeiska samarbetet i sin helhet då Storbritannien med klar demokratisk majoritet röstade för ett utträde ur EU. Storbritanniens utträde ur EU kommer att få mer långtgående effekter för unionens medlemsstater än man hittills velat diskutera. Frågan gäller inte bara ekonomi, den fria rörligheten och handel, utan den kommer också handla om folkrättsliga relationer med andra stater utanför dagens samarbete.

Storbritanniens suveräna beslut att gå ur EU ska respekteras och vi stöttar det brittiska folkets val att lämna unionen. Det är positivt att EU och Storbritannien slutligen kom fram till ett handels- och samarbetsavtal innan årsskiftet 2020/2021. Viss osäkerhet kring de framtida handelsrelationerna kvarstår dock och exakt vilka konsekvenser det kommer att få för det svenska näringslivet är inte helt säkert. Vi vill

därför vara tydliga med behovet av en välfungerande handelsrelation till Storbritannien inom överskådlig framtid oaktat övriga faktorer.

Reformera WTO

Sverigedemokraterna ser vikten i det globala multilaterala handelssystemet och anser att Sverige måste verka för att få tillbaka Kina och USA till förhandlingsbordet. WTO har länge ansetts vara satt ur spel och måste både utvecklas och effektiviseras för att åter fylla sin roll för trygghet och enkelhet på den globala marknaden – inte minst genom en fungerande tvistlösningsmekanism. I arbetet med att modernisera WTO återfinns bland annat behov av att frånta Kinas status som utvecklingsland och de fördelar det medbringat.

Överlag bör motsvarande fördelar avskaffas i förmån för längre implementeringsperioder av WTO:s krav och regelverk för stater som verkligen behöver det. Därutöver är WTO i behov av en närmare relation till näringslivet genom att exempelvis näringslivsorganisationer i högre utsträckning ges utrymme att agera remissinstans och bollplank rörande WTO:s arbete. Det bör även betonas att WTO särskilt bör blidka små och medelstora företagsintressen (SME), därför borde WTO:s arbetsgrupp Micro, Small och Medium Enterprises (MSME) kvarstå och deras arbete resultera i faktiska initiativ.

Upphandlingar inom FN

Trots att Sverige tillhör världstoppen inom en rad, för FN-intressanta, områden såsom utvecklingen av medicinteknik och klimatinnovationer är det endast en bråkdel av FN:s upphandlingar som tillfaller svenska bolag. År 2018 uppgick den samlade svenska exporten till FN-systemet till 47,61 miljoner US dollar, motsvarande 0,25 procent av FN:s totala upphandling. Därmed hamnade Sverige på plats 70 bland FN:s medlemsländer och innebär en stor potentiell vinst för svenska bolag om den svenska andelen ökar. Vilket vore rimligt både sett till de högkvalitativa produkter och tjänster svenska bolag kan erbjuda och sett till att 0,25 procent kraftigt understiger vår andel av FN:s budget. Sverige kan göra mer för att öka vår andel av FN-upphandlingarna genom att exempelvis stärka kunskapen på området inom svenska handelskamrar, Business Sweden med mera.

Regionala exportcentra

Initiativet med de regionala exportcentrumen är i grund och botten något positivt för att stärka exportmöjligheterna. Men vi menar även att det krävs noggrann uppföljning samt att det behöver drivas på för att exportcentrumen drivas i en mer entreprenörmässig anda. Det finns regionala och nationella organisationer såväl som företag som har goda kunskaper om export och handel. Ett sätt att ta vara på denna kompetens är att regeringen utreder hur framtida regionala exportrådgivare även ska kunna upphandlas av fristående aktörer. Det är även angeläget att insatserna inom ramen för exportfrämjande samordnas med andra statliga insatser så att insatser inom exportfrämjande och t.ex. insatser för näringslivet eller arbetstagarna inte drar åt olika håll. Därför bör ett införande av en nationell samordning av dessa medel övervägas.

Business Sweden

Business Sweden fyller en viktig funktion för svenska bolags export och utländska bolags investeringar i Sverige. Genom sin närvaro i Sverige såväl som runt om i världen utgör de för många, inte minst små och medelstora, bolag en möjliggörare av internationella affärer. Samtidigt återfinns förbättringspotential, någonting som inte minst påpekats av Riksrevisionen och som regeringen tagit på allvar. Sverigedemokraterna fortsätter oaktat sitt arbete med att möjliggöra att Business Sweden når sin fulla potential.

Nordisk integrering

Sverigedemokraterna är ett Norden vänligt parti som återkommande påtalat behovet av en fortsatt integrering av regionen, utökat samarbete och förbättrade handelsförutsättningar. Detta tål att påminnas om i tider när såväl gränsöverskridande handel som arbetspendlare drabbats hårt av pandemin. I efterdyningarna av pandemin är det extra viktigt att verka för att överbrygga gränshinder mellan de nordiska länderna för att möjliggöra en utökad handel länderna emellan. Ett steg i detta vore att utreda, identifiera och undanröja gränshindersproblem för att stärka utvecklingskraften i gränsregionerna.

Tobias Andersson (SD)

Eric Palmqvist (SD)

Josef Fransson (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Jessica Stegrud (SD)

Johnny Svedin (SD)